

מוֹדֵי עֶצְרַת

Reflections on the Evolution of Shavuot

(1) שמות כג, טז

וְחַג הַקִּצִּיר בְּפֹרִי מַעֲשִׂיךְ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה וְחַג הָאֶסֶף בְּצֵאת הַשָּׁנָה בְּאֶסְפֶּךָ אֶת־מַעֲשִׂיךְ מִן־הַשָּׂדֶה:

(חטא העגל)

(2) שמות פרק לד, כב

וְחַג שִׁבְעֹת תַּעֲשֶׂה לָּךְ בְּפֹרִי קִצִּיר חֲטִיטִים וְחַג הָאֶסֶף תִּקְוֶפֶת הַשָּׁנָה:

(3) ויקרא פרק כג, ט-כב

וַיְדַבֵּר ה' אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דִּבֶּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם וְקִצְרֹתֶם אֶת־קִצְרָהּ וַהֲבֵאתֶם אֶת־עֹמֶר רֵאשִׁית קִצְרְכֶם אֶל־הַכֹּהֵן: וְהִנִּיף אֶת־הָעֹמֶר לִפְנֵי ה' לְרִצְנֶכֶם מִמַּחֲרַת הַשִּׁבֹּת יְנִיפְנוּ הַכֹּהֵן: וְעֲשִׂיתֶם בַּיּוֹם הַנִּיפְכֶם אֶת־הָעֹמֶר כֶּבֶשׂ תַּמִּים בֶּן־שְׁנָתוֹ לַעֲלֹה לָהּ: וּמִנַּחְתּוֹ שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן אִשָּׁה לַה' רֵיחַ נִיחֹחַ וְנִסְכָּה יֵין רַבִּיעֵת הֶהָיִן: וְלֶחֶם וּקְלִי וְכֹרֶמֶל לֹא תֹאכְלוּ עַד־עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה עַד הֵבִיאְכֶם אֶת־קֶרְבֶּן אֱלֹהֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם:

וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשִּׁבֹּת מִיּוֹם הֵבִיאְכֶם אֶת־עֹמֶר הַתְּנוּפָה שִׁבְעַת שָׁבוֹת תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה: עַד מִמַּחֲרַת הַשִּׁבֹּת הַשְּׁבִיעִת תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה': מִמוֹשְׁבֵי־תִיכֶם תָּבִיאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתֵּים שָׁנִי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת תִּהְיֶינָה חֲמֵץ תִּאֲפִינָה בִּפְּרוֹרִים לַה': וְהִקְרַבְתֶּם עַל־הַלֶּחֶם שִׁבְעַת כֶּבֶשִׂים תְּמִימִם בְּנֵי שָׁנָה וּפֶר בֶּן־בָּקָר אֶחָד וְאֵילָם שְׁנַיִם יִהְיוּ עֹלָה לַה' וּמִנַּחְתָּם וְנִסְכֵיהֶם אִשָּׁה רֵיחַ־נִיחֹחַ לַה': וְעֲשִׂיתֶם שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאת וּשְׁנֵי כִבְשִׂים בְּנֵי שָׁנָה לְזִבְחַת שְׁלָמִים: וְהִנִּיף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל לֶחֶם הַבִּכּוּרִים תְּנוּפָה לִפְנֵי ה' עַל־שְׁנֵי כִבְשִׂים קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַה' לִכְהֹן: וְקִרְאתֶם בְּעֶצְמוֹ הַיּוֹם הַזֶּה מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כֹּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ חֻקַּת עוֹלָם בְּכָל־מוֹשְׁבֵי־תִיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם: וּבְקִצְרְכֶם אֶת־קִצִּיר אֲרֻצְכֶם לֹא־תִבְלֶה פֶּאת שְׂדֶךְ בְּקִצְרְךָ וְלֶקֶט קִצְרְךָ לֹא תִלְקֹט לַעֲנִי וְלִגֵּר תַּעֲזֹב אֹתָם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם:

(חטא ה"מרגלים" וגזירת דור המדבר)

(4) במדבר כח:כו

וּבַיּוֹם הַפְּפוּדִים בְּהִקְרִיבְכֶם מִנַּחַת חֲדָשָׁה לַה' בְּשִׁבְעַת יָמִים
מִקְרָא-קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל-מִלְאכַת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

(5) דברים טז, ט-י

שִׁבְעָה שִׁבְעַת תִּסְפְּרֶנָּה לְךָ מֵהַחֵל חֲרַמְשׁ בְּקֻמָּה תַחֲלֵל לִסְפֹּר שִׁבְעָה שִׁבְעוֹת:

וַעֲשִׂיתָ חֹג שִׁבְעוֹת לַה' אֱלֹהֶיךָ מִסֵּת נִדְבַת יָדְךָ אֲשֶׁר תִּתֵּן פֶּאֶר יִבְרָכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ:

תמוזות

(6) רש"י בראשית א:א-ג

ברא אלהים - ולא נאמר: י"י, שבתחלה עלה במחשבה לבראתו במדת הדין, ראה שאין מתקיים, הקדים מדת רחמים ושיתפה למדת הדין. היינו דכתיב: ביום עשות י"י אלהים ארץ ושמים

(7) בראשית א:כט

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נִתְּנִי לָכֶם אֶת-כָּל-עֵשֶׂב זֶרַע זֶרַע אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי כָל-הָאָרֶץ וְאֶת-כָּל-הָעֵץ אֲשֶׁר-בּוֹ פֵּרִי-
עֵץ זֶרַע זֶרַע לָכֶם יִהְיֶה לְאֹכְלָה:

(8) בראשית ט:ג

כָּל-דָּמָשׁ אֲשֶׁר הוּא-חַי לָכֶם יִהְיֶה לְאֹכְלָה בְּיָדְךָ עֵשֶׂב נִתְּנִי לָכֶם אֶת-כָּל:

(9) שמות פרק לב פסוק לד

וַעֲתָה לָךְ נִחָה אֶת-הָעָם אֶל אֲשֶׁר-דִּבַּרְתִּי לָךְ הִנֵּה מֵלֶאכִי יֵלֶךְ לִפְנֶיךָ וּבַיּוֹם פִּקְדִי וּפְקַדְתִּי עָלֵהֶם חֲטָאתָם:

(10) ספורנו במדבר ט"ו:ג-ד

לעשות ריח ניחח... והקריב המקריב - הנה עד העגל היה הקרבן ריח ניחח בזולת מנחה ונסכים, כענין בהבל ובנח ובאברהם, וכענין וישלח את נערי בני ישראל, ויעלו עלת ויזבחו זבחים שלמים לה' פרים, לא זולת זה. ובחטאם בעגל הצריך מנחה ונסכים לעולת התמיד שהיא קרבן צבור. ומאז שחטאו במרגלים הצריך מנחה ונסכים להכשיר גם קרבן יחיד.

(11) במדבר רבה י"ט:ח:ח

ומפני מה כל הקרבנות זכרים וזו נקבה, אמר רבי איבו משל לבן שפחה שטנף פלטין של מלך, אמר המלך תבוא אמו ותקנח את הצואה, כך אמר הקדוש ברוך הוא תבוא פרה ותכפר על מעשה העגל.